

В своїй практиці ми часто використовуємо таку форму роботи з батьками щодо формування елементарних математичних уявлень, як індивідуальна бесіда. Це сприяє здійсненню диференційованого підходу до кожної дитини. Адже один і той же матеріал діти засвоюють з різною швидкістю; часто буває необхідна різна подача матеріалу. Завдяки бесіді з батьками ми виявляємо ті інтереси дитини, через які їй буде легше зрозуміти нову для нього інформацію.

При взаємодії дитячого саду з сім'єю дуже важливо мати зворотний зв'язок від батьків: що дитина розповідає про заняття, зрозуміло їй, чи цікаво. Це допомагає проаналізувати свої дії і, якщо треба, їх відкоригувати. Відповідно до того, як дитина засвоює матеріал, батькам рекомендуються різноманітні ігри для застосування вдома, спрямовані на закріплення напівчинних навичок [2].

Якщо буде постійно здійснюватися взаємозв'язок між дошкільним закладом та батьками, то інформація, яку дитина буде отримувати, обов'язково міцно засвоїться. А так як в освітній процес будуть залучені найближчі й улюблені люди, то у дітей більшою мірою буде розвиватися інтерес до пізнання, впевненість в своїх силах, самостійність, що позитивно впливатиме на успішність в школі. Освітній процес в такій формі сприяє тому, що діти виявляться пристосованими до оточуючого їх світу, вмітимуть мислити, в них будуть закладені основи розвитку особистості. А це є одним із завдань сучасної дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Леушина А.М. Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку/А.М.Леушина – М.: Просвещение, 1974. – 368 с.
2. Ушинський К.Д. Про початковому навчанні рахунку/К.Д.Ушинський // Избр. пед. соч. Т. 2. – М.: Учпедгиз, 1954. – С. 651 – 652.

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.

Мукачівський державний університет, Україна

ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Комфортне освітнє середовище навчання є обов'язковою умовою благополучного розвитку особистості дитини, формування позитивного відношення у неї до навчальної діяльності. Такі підходи відображено в основних положеннях основних положеннях законів України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020).

Освітнє середовище є складним, багатовимірним, різновекторним явищем. Великий тлумачний словник сучасної української мови [3] трактує термін «середовище» як сукупність природних умов, у яких відбувається життєдіяльність якого-небудь організму, в словнику С. Ожегова «середовище» тлумачиться як заповнене просторово-наочне, природне і соціальне оточення людини, причому вказується, що несприятливе оточення не дає можливості особистості зростати та розвиватися.

Дослідники визначають освітнє середовище як сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їх потреб і можливостей (М. Бобровський, С. Горбачов) [2, с. 4], як багатосуб'єктне та багатопредметне системне утворення, що має можливості

цілеспрямовано впливати на особистісний розвиток майбутнього фахівця, забезпечуючи його готовність до професійної діяльності та/або продовження навчання, успішного виконання соціальних ролей та самореалізації у процесі життєдіяльності (М. Братко) [1, с. 14].

Таким чином, «середовище» можна визначити як зовнішній простір, що оточує об'єкт дослідження, має системно організовані складові та створює умови для існування його у просторі, вступаючи з ним у взаємодію.

Виокремлюють такі компоненти освітнього середовища:

– соціальне освітнє середовище, яке забезпечує можливості задоволення і розвитку потреб суб'єктів освітнього процесу у відчутті безпеки, в збереженні та поліпшенні самооцінки, у визнанні з боку суспільства і в самоактуалізації;

– просторово-предметне освітнє середовище, що включає гетерогенність і складність середовища, взаємовплив різних функціональних зон, гнучкість і керованість середовища як носія символічного спілкування;

– психолого-педагогічне освітнє середовище, тобто педагогічне забезпечення розвивальних можливостей, що є оптимальною організацією системи зв'язків між елементами освітнього середовища [6].

Розвиток особистості школяра в освітньому середовищі регулюється через цілі і зміст навчання, які у своєму взаємозв'язку є складною ієрархічно побудованою системою. Системоутворювальним фактором її виступають передусім вікові особливості дітей. Освітнє середовище як спосіб організації навчання, виховання і розвитку підростаючого покоління в сучасному його розумінні стосується суб'єктів здобуття загальної середньої освіти широкого вікового діапазону.

Згідно із Законом України «Про загальну середню освіту» виокремлюють цілі навчання учнів початкової, основної і старшої школи. Відповідно, за критерієм віку школярів визначаємо такі типи освітніх середовищ: освітнє середовище початкової школи, освітнє середовище основної школи і освітнє середовище старшої школи.

Базовою характеристикою освітнього середовища загальноосвітньої школи є якість просторово-предметного змісту, до якого відноситься в першу чергу матеріально-технічна і технологічна база освітньої установи. Як індикатори комфортності освітнього середовища визначаються безпечні умови, середовище, вільне від насильства, розвиваюче та мотивуюче середовище, система оцінювання, моніторинг оцінювання, довіра і прозорість у взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Стан комфорту, безпеки і захищеності, оптимістичного світосприйняття й інтересу, під яким розуміємо гармонійний стан емоційно-потребнісної сфери, – це те, без чого неможливо здійснення ефективної освітньої діяльності в початковій школі. Дитина, яка перебуває з тієї чи іншої причини в дискомфортному стані, не може повноцінно включитися в процес навчання, шкільна освіта не досягатиме своєї мети. І тому необхідне врахування того, що розвиток особистості школяра ґрунтується на багатоканальній взаємодії фізичного оточення, людського чинника, програми навчання як компонентів освітнього середовища.

Список використаних джерел

1. Братко М. В. (2015) Освітнє середовище вищого навчального закладу: функціональний аспект. Педагогічний Процес: теорія і Практика, № 1–2 (46–47). С. 11– 17.
2. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О. (2020) Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. Київ: Державна служба якості освіти. 240 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (2005) (з дод. і допов.) / Голов. ред. В. Т. Бусел. К.: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005.1728 с.
4. Закон України «Про освіту» (2017) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
6. Макар Л.М. (2013). Сутність освітнього середовища в педагогічному процесі URL: C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/ Downloads /Pfto_2013_30_37%20(3).pdf

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.

ЗМИКАЛО Д.Н.

Мукачівський державний університет, Україна

АКТИВІЗАЦІЯ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Комунікативна компетенція як результат початкової загальної освіти – це відповідність вимогам щодо освоєння уявлень про способи комунікації, предметні і універсальні комунікативні дії, навички стійкого позитивного досвіду їх застосування та системи мотивів, відносин і цінностей комунікативної діяльності молодших школярів.

Комунікативна компетентність – це здатність вступати в комунікацію, бути зрозумілим, невимушено спілкуватися. Вона передбачає комплексне застосування мовних і немовних засобів, уміння змінювати діапазон спілкування, а також вміння інтерпретувати невербальні прояви інших людей. Комунікативна компетентність формується в умовах безпосередньої взаємодії і є результатом досвіду спілкування між людьми.

Виокремлюють такі складові комунікативної компетентності: вміння орієнтуватися у різноманітних ситуаціях спілкування, вміння ефективно взаємодіяти з оточенням, бути готовим до діалогу, вміння контролювати і оцінювати себе, володіти знаннями, уміннями і навичками конструктивного спілкування.

Водночас зауважимо, що є різні точки зору на структурну характеристику комунікативної компетентності. Наприклад, С. Батирева представляє комунікативну компетентність як сукупність таких елементів: когнітивний (система уявлень молодших школярів про види комунікації рідною та іноземною мовами, усна і письмова, опосередкована і безпосередня, мовна та немовна), аксіологічний (мотиви і цілі комунікації: інформаційний запит, інформаційний обмін, переконання, презентація, емоційне самовираження, мотивована відмова), інтерактивний (універсальні і предметні комунікативні дії і, пов'язані з ними, способи комунікації) емпіричний (рефлексія комунікації на основі контролю вмісту

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>